Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 521013

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82727/131

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Meeuwen	Altena	Noord-Brabant

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Meeuwen	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Aalburg	B			1055

*Omschrijving***

Inleiding

Aan de westzijde van de Kasteellaan gelegen voormalige HERENBOERDERIJ met kasteelachtig voorhuis uit 1936, gebouwd in sterk naar Neo-Renaissancestijl neigende Delftse Schooltrant, door het architectenbureau Van Pothoven (waarschijnlijk H.A. (van) Pothoven. De boerderij is gebouwd op de plaats van de voorburcht van het vroegere Huis te Meeuwen, dat tussen 1840 en 1850 werd gesloopt. De voorburcht werd in 1880 gedeeltelijk gesloopt en vervangen door een kasteelhoeve, waarbij de oude fundamenten werden hergebruikt. Dit gebouw, in de vorm van een T-boerderij, is in 1936 door brand verloren gegaan, waarna de bouw van de huidige boerderij volgde. Het kasteel zelf, waarvan de oorsprong teruggaat op 1334, toen het gesticht werd door Jan van Drongelen stond op het omgrachte eilandje tegenover het huidige woonhuis. Het totale complex werd eertijds omgeven door een gracht. Deze is grotendeels verdwenen.

Van de in 1936 verloren gegane T-boerderij zijn kelders en muurdelen bewaard gebleven en opgenomen binnen het tegenwoordige pand. Door het kasteelachtige uiterlijk van het woongedeelte wordt logischerwijs terugverwezen naar het vroegere kasteel van Meeuwen. Binnen deze vormgeving ligt de nadruk op 16de- en 17de- eeuwse elementen zoals vensters met kruiskozijnen en luiken alsmede trapgevels en een veelzijdige toren met ingezwenkte spits. Het bedrijfsgedeelte heeft een dwarsdeelopzet. Het pand heeft enige wijzigingen ondergaan. Binnen het bedrijfsdeel werd de grote inrijpoort voorzien van een moderne invulling. Een stalingang

binnen de linker zijgevel werd dichtgemetseld.

Omschrijving.

De forse voormalige boerderij heeft de opzet van een grote T-boerderij met monumentaal voorhuis (woongedeelte) en een fors bedrijfsgedeelte met dwarsdeel.

Het woonhuis heeft een rechthoekige plattegrond en bestaat uit een drie bouwlagen met een zadeldak tussen trapgevels. Het haaks hierop staande bedrijfsgedeelte heeft deels een tweelaags opzet. Deze achterbouw heeft een schilddak met aan de linker zijde (noordgevel) een tweetal steekkappen. De dakschilden zijn gedekt met geglazuurde verbeterde Hollandse pannen. Op beide daken bevindt zich op de nok een gemetselde schoorsteen. Bij de hoofdbouw wordt het dak doorbroken door een forse ingebouwde achtzijdige gemetselde toren met een ingezwenkte spits die bekleed is met koper en bekroond wordt door een lantaarn in dito materiaal. De lantaarn heeft een eveneens met koper beklede, achtzijdige en ingezwenkte spits die bekroond wordt door een windvaan. Binnen het torenlichaam bevinden zich vier spitsboogvensters met een drieruits raampje. Deze worden afgewisseld door vier kleinere vensters. Al deze vensters bevinden zich binnen de tweede geleding van de toren, welke aan de onderzijde gemarkeerd wordt door een gemetselde waterlijst. De gevels van het pand zijn gemetseld in quasi handvormbaksteen in Vlaams verband. Ze bevatten diverse sierankers die uitgevoerd zijn in smeedijzer.

De trapgevels worden bekroond door smeedijzeren sierwerk en zijn voorzien van natuurstenen dekplaten. De vensters hebben tegellekdorpels en houten lekdorpels. Ze zijn voorzien van houten lateien. Diverse vensters bevatten een kruiskozijn met twee enkelruits draairamen en twee dito bovenlichten. Deze vensters hebben spiegelpaneelluiken en zijn bovendien voorzien van een rondboog met natuurstenen geboorte- en sluitstenen alsmede een boogveld met siermetselwerk. Overige vensters hebben twee enkelruits draairamen of zijn ingevuld met één enkelruits draairaam en een enkelruits bovenlicht. Bovenlichten zijn gevuld met glas-in-lood. De voorgevel is a-symmetrisch ingedeeld en heeft links een doorlopende risaliet die bekroond wordt door een trapgevel. De trapgevel bevat een oculusvenster. De risaliet bevat binnen de eerste bouwlaag een tweetal getoogde souterrainvensters met zesruits raam. Binnen de tweede en derde bouwlaag bevinden zich telkens twee reeksen van een dubbel gekoppeld venster met enkelruits raam en dito bovenlicht. De voorgevel bevat links van de risaliet, in detweede bouwlaag, een venster met kruiskozijn en binnen de derde bouwlaag, een laag venster met twee enkelruits draairamen. De tweede en derde bouwlaag rechts van de risaliet zijn op een identieke wijze ingevuld. Per bouwlaag bevinden zich hier drie vensters (de rechter exemplaren zijn iets breder). De eerste bouwlaag bevat een reeks van getoogde souterrainvensters met spiegelpaneelluiken. De rechter zijgevel van de hoofdbouw heeft binnen de eerste bouwlaag een reeks van souterrainvensters als voor. Binnen de tweede en derde bouwlaag bevinden zich twee vensters met kruiskozijn. De trapgevel die de zijgevel afsluit bevat een rondboogvenster met twee enkelruits draairamen en drieruits bovenlicht met gebogen roeden. De rondboog is voorzien van geboorte- en sluitstenen. De trapgevel heeft in de top een blinde sieroculus. Het onderste schouderstuk is licht uitkragend. Het geveldeel dat tot de achterbouw behoort wijkt enigszins terug ten opzichte van de hoofdbouw en heeft links binnen de eerste bouwlaag een korfboogingang met een dubbele opgeklampte poort met smeedijzeren sierbeslag. Boven de ingang bevinden zich twee smalle vensters met een enkelruits draairaam en een dito bovenlicht alsmede een spiegelpaneelluik. De gevel bevat voorts binnen de tweede bouwlaag een reeks van getoogde gevelopeningen met een enkelruits raam. De eerste bouwlaag wordt gevormd door een bewaard gebleven deel van de historische voorburchtbebouwing. De plint hiervan is schuinsgewijs opgemetseld. Binnen de linker zijgevel is tengevolge van het hogere niveau van het aangrenzende terrein de onderverdieping niet zichtbaar. De zijgevel van de hoofdbouw bevat diverse gevelopeningen waaronder, binnen de tweede bouwlaag, een venster met kruiskozijn. Het geveldeel dat behoort tot de achterbouw wijkt sterk terug en bestaat uiterst links uit een gemetselde

sokkel met aan de bovenzijde een rollaag. Hierboven is de gevel gepotdekseld uitgevoerd en gaat ze over in een topgevel met schuine zijden die via een steekkap aansluit op het hoofddak. Binnen dit geveldeel bevindt zich een brede dwarsdeelingang met moderne invulling. De ingang heeft dagkanten die binnen het sokkelgedeelte voorzien zijn van gemetselde stootblokken (een dergelijk stootblok bevindt zich ook op de linker hoek van de gevel). Hierboven bestaan de dagkanten uit balken die aan de bovenzijde aansluiten op korbelen. De gevel heeft voorts binnen de middenas een uitkragende trapgevel met hooizolderingang. Deze is voorzien van een rondboog en een dubbel opgeklampt luik. In de top van de trapgevel bevindt zich een oculus. Onder de hooizolderingang bevindt zich een korfboogingang met een opgeklampte staldeur. Aan weerskanten hiervan is een stalvenster met een strek die aan de onderzijde voorzien is van een vellingkant. Een tweede stalingang, identiek uitgevoerd als de reeds genoemde, bevindt zich links van het linker stalvenster. Een derde, rechts van het rechter stalvenster, is dichtgemetseld. Er zijn voorts enige andere gevelopeningen. Het interieur bevat verschillende authentieke onderdelen, waaronder waarschijnlijk oude kelders van de gesloopte voorburchtbebouwing. Het pand is gelegen binnen een ruim eigen terrein dat bepaald wordt door een erf en een siertuin. Het terrein is toegankelijk via een brede toegangslaan (de Kasteellaan) met aan het begin twee gietijzeren sierposten. De sierposten zijn uitgevoerd als fascesbundels met aan de bovenzijde een uitstekende speerpunt. Tot de sierposten behoren een dubbel smeedijzeren draaihek alsmede lage smeedijzeren hekjes.

Waardering.

Het object is van algemeen belang. Het is van cultuurhistorische betekenis door de verwijzing naar het vroegere Huis te Meeuwen dat in de 19de eeuw verloren ging. Het tegenwoordige pand markeert de plek van het vroegere voorburchtterrein en accentueert de historische situatie door zijn kasteelachtige vormgeving. Het object heeft architectuurhistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp, de detaillering en het bijzondere materiaalgebruik. Het betreft een uitzonderlijk en rijk gedetailleerd en bovendien zeldzaam voorbeeld van een monumentale herenboerderij in Delftse Schooltrant, waarbij vooral elementen uit de Hollandse Renaissance werden toegepast. Door het bijzondere, naar het vroegere adellijke huis verwijzende karakter, in combinatie met de bijzondere functie van het gebouw is het object binnen genoemde stijl een zeer bijzondere uiting. Tevens van belang als onderdeel van het oeuvre van H.A.(van) Pothoven, die in de jaren '20 en '30 van de 20ste eeuw diverse monumentale gebouwen heeft ontworpen in vergelijkbare Neo-Renaissance stijl. Het object heeft ensemblewaarden wegens de situering en als karakteristiek onderdeel van de historische bebouwing binnen de plaats Meeuwen. Van belang is bovendien de beeldbepalende ligging binnen een ruim, eigen terrein dat bepaald wordt door een erf en siertuin met diverse bomen alsmede een omgracht eilandje waarop zich vroeger het kasteel bevond. Tot het terrein behoort bovendien een toegangshek met gietijzeren sierposten. Het object heeft gaafheids- en herkenbaarheidswaarde, daar het van belang is vanwege de kwaliteit van de samenstellende onderdelen, bestaande uit een ruim woonhuis met trapgevels, toren, kruiskozijnen en spiegelpaneelluiken.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Boerderij(M1)

* *Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
** *Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 05 may 2024